

Dr Jarosław Gowin
Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
ul. Hoża 20
00-528 Warszawa

Bratysława, 3.1. 2019

Oświadczenie Słowackiego Stowarzyszenia Antropologii Społecznej (SASA) w sprawie włączenia etnologii i antropologii społecznej/kulturowej do „nauki o kulturze i religii” w Polsce

Szanowny Panie Wicepremierze, Szanowny Panie Ministrze,

W dniu 20 września 2018 roku podpisał pan nową klasyfikację dyscyplin naukowych¹, według której etnologia i antropologia społeczna/kulturowa w Polsce zniknęła jako samodzielna dyscyplina, została bowiem włączona do tzw. „nauk o kulturze i religii”, w ramach współczesnej reprezentacji nauk humanistycznych. Jako profesjonalne stowarzyszenie, skupiające badaczy i badaczki antropologii społecznej w Słowacji, jesteśmy tym krokiem zaniepokojeni i wyrażamy obawę o los zarówno dyscypliny, jak i związanych z nią naukowców, z którymi łączą nas liczne kontakty zawodowe (realizowane projekty naukowo-badawcze) i osobiste.

Mogłoby się zdawać, że zarządzenia tego rodzaju są kwestią czysto formalną, która – z praktycznego punktu widzenia – nie ma znaczenia. Na pierwszy rzut oka tak może i jest, ale praktyczną konsekwencją powyższego rozwiązania będzie rozpatrywanie etnologicznych, antropologicznych wniosków grantowych czy akredytacji przez grupę ekspertów z innych dyscyplin. Już samo to może być problematyczne. Niektóre badania etnologiczne mogą wydawać się bliskie takim naukom humanistycznym jak: historia, literaturoznawstwo czy religioznawstwo, co nie zmienia faktu, że stosowane w etnologii i antropologii społecznej/kulturowej metody i wywodzące się z nich refleksje przybliżają je do empirycznych nauk społecznych. Należy jednak dodać, że także wśród tych ostatnich, etnologia i antropologia społeczna/kulturowa wyróżnia się swoją specyfiką, która nie pozwala na jej wchłonięcie.

Jedną z głównych cech, wyróżniających etnologię i antropologię społeczną/kulturową są długotrwałe etnograficzne badania terenowe. Nie da się ich zastąpić ani pracą ze źródłami wtórnymi, ani badaniami ankietowymi, ani krótkimi wyjazdami „w teren”. Z powyższym związana jest także specyfika przygotowania metodycznego i metodologicznego studentów, a to wpływa na wysoką kosztochłonność tej dyscypliny naukowej. Dlatego, by zapewnić prawidłowe i efektywne wydatkowanie środków finansowych niezbędne jest, by etnologiczne i antropologiczne projekty badawcze były oceniane przez ekspertów z tej właśnie dyscypliny, a co za tym idzie muszą oni mieć możliwość posiadania takiej reprezentacji w komisjach.

Dziś, w pierwszej połowie XXI wieku, nie możemy wątpić w korzyści społeczne i ekonomiczne naukowej refleksji etnologii i antropologii kulturowej/społecznej. Prowadzone w jej ramach badania empiryczne, dotyczące człowieka jako członka społeczeństwa, specyfiki kulturowej, w tym zwyczajów,

¹ Patrz i por.: <https://www.infor.pl/akt-prawny/DZU.2018.186.0001818,rozporzadzenie-ministra-nauki-i-szkolnictwa-wyzszego-w-sprawie-dziedzin-nauki-i-dyscyplin-naukowych-oraz-dyscyplin-artystycznych.html>

tradycji, wzorców zachowań, są nie tylko ważne i ciekawe intelektualnie, ale także pomagają w rozwiązywaniu wielu konkretnych problemów praktycznych.

Ostatni, jednakże nie mniej ważny argument na rzecz przywrócenia etnologii i antropologii społecznej /kulturowej jako odrębnej dyscypliny naukowej, odnosi się do faktu, że jest to dziedzina wiedzy, która w Polsce ma długą tradycję, uznaną również międzynarodowo. Nie musimy chyba przypominać, że to właśnie z Polski wywodził się jeden z pionierów światowej antropologii społecznej, Bronisław Malinowski. Prowadzone przez niego badania etnograficzne i dialektologiczne stały się zaś inspiracją do sformułowania podstaw metody badań antropologicznych, z jej „królową” – obserwacją uczestniczącą. Również współczesna polska etnologia i antropologia odgrywa ważną rolę w europejskiej wymianie naukowej. Byłoby szkoda, gdyby z powodu nie do końca przemyślanych decyzji organizacyjnych przyszłość tej dyscypliny naukowej została zagrożona.

Biorąc powyższe argumenty pod uwagę, Słowackie Stowarzyszenie Antropologii Społecznej dołącza się do głosów wzywających Pana do zmiany decyzji o nowej klasyfikacji dyscyplin naukowych oraz przywrócenia etnologii i antropologii kulturowej/społecznej jako odrębnej dyscypliny naukowej.

Zarząd Słowackiego Stowarzyszenia Antropologii Społecznej

Mlynské luhy 4

821 05 Bratysława

Słowacja